

Raadsbrief

Datum: 2 oktober 2018
Behandeld door: Herman Kamminga
Zaak: 2018-029513

Verzenddatum: 2 oktober 2018
Mailadres: herman.kamminga@midden-groningen.nl

Onderwerp: Raadsbrief tekorten jeugdhulp 2018

Geachte leden van de raad,

Bij brief van 7 juni 2018, zaaknummer 016234 hebben wij u geïnformeerd over het eindresultaat van de uitgaven jeugdhulp 2017. In deze brief besteedden wij ook aandacht aan de maatregelen die in regionaal en lokaal verband genomen worden om beter in control te komen. Met deze brief informeren wij u over de stand van zaken van de financiën jeugdhulp over het 1^e half jaar 2018.

Het regionale tekort over 2017 was 29,4 miljoen. De eerste helft van 2018 laat een verdere stijging van de kosten zien. Ontwikkelt de tweede helft van dit jaar zich op dezelfde manier als in 2017, dan verwacht de RIGG dat we regionaal op een tekort uitkomen van rond de 39 miljoen euro. Dit zegt niets over de tekorten van de afzonderlijke gemeenten, deze verschillen sterk per gemeente. Ook kan het totaalbedrag hier aanzienlijk van afwijken: we weten niet hoe de zorgvraag zich ontwikkelt in de laatste twee kwartalen.

In de voorjaarnota gaan we uit van een tekort van € 4,9 miljoen ten laste van de algemene middelen. Van dat tekort gaat een taakstelling van € 1 miljoen als resultaat van het Implementatieplan Sturing Uitgaven Jeugdhulp. Op basis van een analyse van de huidige cijfers zien we een aanzienlijke stijging van de uitgaven. Wanneer die ontwikkeling zich doorzet lopen wij een risico dat het tekort oploopt van € 3,9 naar € 7,9 miljoen ten opzichte van de inkomsten uit de algemene uitkering. Bij dat cijfer plaatsen we de volgende kanttekeningen. De ervaring leert dat de cijfers nog steeds een grote mate van onzekerheid bevatten. In de € 7,9 miljoen houden we geen rekening met de effecten van het Implementatieplan omdat we dat nog niet kunnen terugzien in de cijfers. Daarnaast willen we aanvullende maatregelen ontwikkelen om de gesignaleerde trend te doorbreken (zie maatregelen Midden-Groningen). We kunnen nu nog niet inschatten wat we daarvan mogen verwachten.

Landelijke context

Landelijk is het beeld dat in 2018 bij veel meer gemeenten sprake is van een stijging van de jeugdhulpuitgaven: zoals in jeugdhulpregio Amsterdam (20% meer uitgaven), Enschede, Zaanstad, Zoetermeer, Leeuwarden, Assen. Uitzonderlijk is onze situatie dus niet.

Maatregelen Taskforce sturing jeugdhulp

Vanaf het najaar 2017 hebben we met de Taskforce Sturing op uitgaven jeugdhulp een flinke inspanning gepleegd om inzicht te krijgen in de financiële stand van zaken van de jeugdhulp. Er is een regionaal implementatieplan geschreven waarin de maatregelen worden geschetst die door de RIGG en de gemeenten worden uitgevoerd om beter in control te komen op de jeugdhulpuitgaven.

Bij de RIGG zijn de eerste stappen voor het steviger inrichten van het contractmanagement gezet en zijn er werkgroepen met jeugdhulpaanbieders gevormd waarin mogelijke kostenbesparingen op korte termijn worden uitgewerkt. Tevens heeft de RIGG maatregelen genomen om te sturen op de afgesproken declaratietermijnen en is er een gedegen onderzoek gedaan naar de opbouw van de tarieven die in onze regio worden gehanteerd. Conclusie van dit onderzoek is dat de tarieven marktconform zijn.

De Taskforce heeft in het voorjaar 2018 een dashboard ontworpen waarin het actuele jeugdhulpgebruik en de daarbij behorende uitgaven op dat moment zichtbaar zijn. Met deze dataset wordt beter zicht gecreëerd op het verbruik van de verschillende soorten jeugdhulp per aanbieder per gemeente en daarmee op de verwachte kostenontwikkeling. Deze dataset gebruiken wij als Midden-Groningen voor onze eigen analyse.

Maatregelen Midden-Groningen

Het Implementatieplan Sturing Uitgaven Jeugdhulp is vanaf eind mei in uitvoering. Het plan moet er toe leiden dat de uitgaven met € 1 miljoen afnemen. Onderdelen van het plan zijn:

- 25 duurste casussen onderzoeken;
- 100 hercoderingen toetsen;
- Kostenbewustzijn casemanagers verhogen;
- Versterken samenwerking met de huisartsen door de inzet van Praktijkondersteuners Jeugd en Gezin (OJG);
- Samenwerking met het onderwijs ontwikkelen;
- Grenzen van de jeugdhulp afbakenen.

Op alle onderdelen is vooruitgang geboekt. Zo is het aantal jeugdigen met verlengde jeugdhulp al met 50% afgenomen. Dat heeft een direct effect op de uitgaven van de jeugdhulp. Maar niet alle interventies uit het plan hebben direct effect op de uitgaven. We zijn daarom in overleg met de sociale teams en de zorgaanbieders over hoe we in de komende maanden alsnog de trend van de toenemende uitgaven kunnen ombuigen.

Complexiteit jeugdhulpstelsel

Het jeugdhulpstelsel is complex. Wij spannen ons tot het uiterste in om zicht en grip te krijgen op de jeugdhulp. Echter net als in de rest van Nederland is het ook voor onze regio een complexe opgave en hebben wij als gemeenten gedeeltelijk invloed. Er zijn namelijk meerdere elementen die hier een rol in spelen: de Jeugdwet is een open einde regeling (gemeenten hebben de plicht jeugdhulp te verstrekken). Er is sprake van veel aanbieders en veel verwijzers. We hebben een aantal maatregelen genomen naar aanleiding van de tekorten in 2017, daar gaan wij dus mee door. Het heeft tijd nodig

voordat deze maatregelen effect kunnen sorteren. Ondertussen noodzaakt de kostenstijging tot het nemen van aanvullende maatregelen.

Was er in 2017 sprake van een volumestijging, deze trend zet zich in 2018 voort. Hoe groot deze volumestijging is, is op dit moment lastig te zeggen. Landelijk is het beeld dat in 2018 bij veel gemeenten sprake is van een stijging van de jeugdhulputgaven: zoals in jeugdhulpregio Amsterdam (20% meer uitgaven), Enschede, Zaanstad, Zoetermeer, Leeuwarden, Assen. Uitzonderlijk is onze situatie dus niet.

We zijn op zoek naar verklaringen voor de volumestijging. Eén van de oorzaken lijkt te zitten in de jaarovergang 2017 – 2018: de nieuwe inkoop vanaf 2018 en de daarbij behorende hercodering leiden tot een stijging van de indicatiewaarde zonder dat sprake is van een stijging van het aantal jeugdigen met jeugdhulp. De kostenontwikkeling tussen 2017 en 2018 is moeilijk vergelijkbaar, omdat de producten deels gewijzigd zijn. Dit leidt er toe dat jeugdhulpaanbieders soms op andere producten hebben ingeschreven. Het kan dus voorkomen dat doorlopende jeugdhulp met een gewijzigd tarief in 2018 alsnog verstrekt wordt. Dit kan leiden tot een kostenstijging.

Daarnaast is er sprake van een najieffect: er zit vertraging in het proces doordat verzoeken tot zorgtoewijzingen van jeugdhulpaanbieders vaak maanden later worden ingediend bij de gemeenten terwijl de jeugdhulp al gestart is. Hierdoor is maanden later zicht op de daadwerkelijke omvang van de indicatiewaarde. We hebben geprobeerd de omvang van dit najieffect in te schatten. Doordat de verzoeken tot zorgtoewijzingen met een vertraging binnenkomen, komen ook de declaraties met een vertraging binnen. Dit effect wordt ook beïnvloed door het werkproces tussen de gemeentelijke lokale teams en de backoffices. We organiseren dit zo strak mogelijk maar kunnen niet voorkomen dat er tijd tussen zit. Ook dat is een complicerende factor bij het maken van de prognoses. Het verzilveringspercentage is hierdoor lastig te bepalen.

Op basis van de verwachte indicatiewaarde en het verwachte verzilveringspercentage is nu een inschatting gemaakt van de jeugdhulputgaven 2018. Een verzilveringspercentage dat 2% hoger of lager ligt dan in 2017 heeft een financieel effect van circa 5 miljoen euro op de kosten (regionaal).

Aanvullende maatregelen vanuit de RIGG

Het is duidelijk dat actie geboden is. We moeten inzicht krijgen in de oorzaken van deze deels nieuwe ontwikkelingen door op korte termijn een nauwkeurige analyse uit te voeren. Gezien de financiële problematiek achten we nadere maatregelen noodzakelijk:

- Een prioritering in en waar mogelijk en nodig versnelling van de maatregelen die door de Taskforce zijn voorgesteld;
- Een (versneld) onderzoek naar de mogelijkheid om budgetplafonds per aanbieder en/of product in te voeren door de RIGG en het in kaart brengen van de verschillende scenario's en consequenties van deze maatregel;
- Gesprekken met de jeugdhulpaanbieders over de opvallende zaken die voortkomen uit de eerste analyse, de duiding van deze analyse en de te nemen maatregelen bij gemeenten en aanbieders;
- Een uitgebreidere analyse op de nu beschikbare regionale data om specifiekere oorzaken van de overschrijding te achterhalen. Hier moet vervolgens per gemeente een verdiepingsslag op worden gemaakt;
- Een bestuurlijke brief door het DB van de PG&Z aan de jeugdhulpaanbieders over de hierboven geschetste problematiek en de hierboven staande maatregelen, waarin (opnieuw) de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de kostenbeheersing wordt benadrukt.

Ons uitgangspunt is blijvend dat ieder kind de hulp krijgt die het nodig heeft. We streven tegelijkertijd ook naar een reëlere indicatiewaarde en kostenbeheersing. Hierbij merken we op dat de Jeugdwet een open einde regeling is (jeugdhulpplicht).

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen

A. Hoogendoorn
Burgemeester

H.J.W. Mulder
Gemeentesecretaris